

бронхиальної астмою. Тезиси докладів Всесоюзної конференції.-Москва-1986-с.20-21.

5. Лечение больных бронхиальной астмой произвольным изменением характера дыхания / Федосеев Т.В., Синицина Т.М., Назарова В. А., Игнатъева Н. И. // *Клин.мед.*-1991-т.69-№1-с.82-83.
6. Маевский А.Е. /Комплекс дыхательных упражнений (хатха-йога) для купирования развивающихся приступов удушья при бронхиальной астме// *Клиническая медицина.*-1995-т.-73-№4-с.87-88.
7. Распутина Л.В. Роль вивчення функції зовнішнього дихання та провокаційних проб у діагностиці синдрому гіперреактивності бронхів. // *Український медичний часопис.*-2000.-6/20.-с.89-94.
8. Семенова Н.Ю., Ширяева И.С., Савельев Б.И. Влияние физической нагрузки на бронхиальную проходимость у детей, больных бронхиальной астмой.// *Педиатрия.*-1993-№3-с.12-14.
9. Свеженцова Л.Г. Произвольное управление дыханием в лечебной физкультуре у детей больных бронхиальной астмой. *Методическое письмо.*-Красноярск.-1984.
10. Суховатых Т. Н. Обучение родителей в системе лечебной помощи детям, страдающих бронхиальной астмой// *Пульмонология.* – 1996 - №2 – с. 91-93.
11. Суховатых Т.Н., Жерносек В.Ф. Реабилитация детей с аллергическими заболеваниями. *Практическое руководство.* Минск:наука і техніка.-1993 – 198 с.
12. Хрущев С.В. Лечебная физкультура у детей, больных бронхиальной астмой. *Педиатрия.*-1988-№8-с.74-79.
13. Щетинин М. Дыхательная гимнастика Стрельниковой – Москва: ФИС. – 1999. – 160 с.
14. K.P.Buteyko *Basic Principles of Buteyko therapy.* - <http://yahoo.com/Buteyko method> - 2001
15. *Summary of Buteyko's Theory on Asthma.* Peter Kolb BSc(Eng),MSc(Med),CPEng(Biomed). - <http://yahoo.com/Buteyko method> BIOMEDICAL ENGINEER - 2001

Надійшла до редакції 24.10.2001р.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК У ВИЗНАЧЕННІ НАСЛІДКУ СУТИЧКИ З НЕБЕЗПЕЧНИМ СУПРОТИВНИКОМ

Пліско В.І.

Анотація. Дослідження, яке проводить автор, направлено на створення методики формування у співробітників правоохоронних органів спеціальних якостей необхідних для своєчасного прогнозування дій супротивника та ситуацій в цілому.

Ключові слова: формування, факторний аналіз, вплив, модель, ситуація, навички.

Аннотація. Пліско В.И. *Формирование навыков в определении последствия стычки с опасным противником.* Исследование, проводимое автором, направлено на создание методики формирования у сотрудников правоохранительных органов специальных качеств, необходимых для своевременного прогнозирования действий противника и ситуации в целом.

Ключевые слова: формирование, факторный анализ, влияние, модель, ситуация, навыки.

Summary. Plisko V.I. Formation of skills in definition of a consequence of skirmish with the dangerous opponent. Research made by the author is directed on creation of a technique of formation at employees of law enforcement bodies of the special qualities that are necessary for duly forecasting of actions of the opponent and a situation as a whole.

Keywords: forming, factor analyze, influence, model, situation, skills.

Навчання співробітників правоохоронних органів в умінні прогнозувати наслідку сутички з агресивним супротивником варто будувати на достовірних даних про значення факторних ознак, що впливають, властивих кожній екстремальній ситуації.

Спряженість факторних ознак, що характеризують наслідок зустрічі / поєдинку/ між співробітником та правопорушником, складається відносно: виду злочину, психічного стану злочинця, впливу збиваючих дій /перешкод/, виду засобів нападу і психічного стану злочинця.

Спочатку розглянемо впливаючі значення чинників, ступінь їх ранжування в умовах заздалегідь передбаченої ситуації.

Обробка всього матеріалу та інформації проводилась на автоматизованій інформаційно-аналітичній системі за допомогою методів оптимізації, моделювання та прогнозування. В основі показників математичного моделювання та спряженості між ними був проведений кластерний та кореляційний аналізи. В результаті дослідження були отримані раціональні модульні настави щодо конкретних умов екстремальних ситуацій.

Високим показником відрізняється достовірність взаємозалежних чинників «наслідок зустрічі» і «вплив збиваючих дій /перешкод/» $R=0,9982$. До збиваючих впливів варто віднести: перешкоди, що виникли знеацька, непередбачені дії правопорушника, неправильно організовані дії співробітника, зміну умов або обстановки. Залежність між двома чинниками існує в 99% ситуацій. Наслідок поєдинку може пропорційно розподілитися за видами впливу або з перевагою для деяких. Вид впливу впливає на наслідок зустрічі. Взаємозв'язок між чинниками відбувається із сильним обопільним впливом $R=0,3002$. Переважний вплив на наслідок поєдинку має чинник «вплив збиваючих дій», - $R=0,1245-0,0965$.

Аналіз факторних ознак дозволив виявити взаємозв'язок між ними: 1/ нерозважливості співробітника /як наслідок збиваючих впливів /щодо дій злочинця призвела в 60% ситуацій до негативного наслідку/; 2/ ситуації, де не спостерігається збиваючих впливів, закінчуються з позитивним наслідком; 3/ непевність /як наслідок збиваючих впливів/ співробітника призводила в 65% до негативного наслідку; 4/ темний час доби і неузгодженість у діях співробітників мали місце в 55-60%.

Нерозважливості співробітника варто розглядати, як невміння прогнозувати дії супротивника, вибірково реагувати на засоби нападу, випереджати в діях. Разом з цим, він найчастіше переоцінює свої можливості / здібності/. Наявність збиваючих впливів з боку співробітників у вигляді загрозливих дій, намірів впливає на наслідок зустрічі - 65-75% ситуацій закінчувалися позитивно.

Модельно ситуаційна настанова↓

у момент зустрічі із супротивником варто враховувати: нестійкий характер поведінки і дій з боку суб'єкта, приблизне прогнозування напрямку нападу, прояв рішучості в діях до одержання кінцевого результату, навичку в умінні діяти в темний час доби /вибір дистанції, позиції, своєчасна реакція, захисні дії, контроль/, навичку колективної взаємодії, реакцію і випереджальні дії, на певний вид нападу /кулаком, ножем, палицею, пістолетом/.

Чинники «наслідок зустрічі», «психологічний стан співробітника» складають високий ступінь взаємної залежності, достовірність якого $R=0,9824$. Як один із чинників психологічний стан співробітника включає сім ознак. Вплив чинників один на другий знаходиться на рівні $R=0,1706$. З них перевага у впливі має чинник «психологічний стан співробітника» $R=0,0801-0,0576/$. Від того, у якому стані діє співробітник і наскільки сприймається їм небезпека, залежить наслідок поєдинку.

В результаті аналізу виявився взаємозв'язок факторних ознак: 1/ стан напруженості співробітника призводить до позитивного результату у 65% ситуацій; 2/ у стані рішучості - позитивний наслідок у 90%; 3/ непевність і безтурботність призводять у 95% ситуацій до негативного наслідку.

У співробітника відзначається нестабільний психологічний стан. Там, де переважає підвищена напруженість, непевність, безтурботність, половина ситуацій закінчувалася негативно. Стан співробітника залежить від його сприйнятливості до збиваючих дій, що виявляються. Невпевнене поводження правопорушника дозволило співробітникам більшість ситуацій завершити позитивно. Зняти непевність можна шляхом колективних дій. Виключити безтурботність у поведінці при спілкуванні із злочинцем.

Модельно ситуаційна настанова↓

з метою ефективного розподілу факторних ознак, доцільно: протягом усієї ситуації варто зберігати стійкий стан рішучості, враховувати вплив збиваючих дій, мати вміння відбивати нападаючі дії і навичками колективної взаємодії, постійно контролювати дії протягом усього часу спілкування.

Шляхом математичного моделювання встановлена взаємозалежність таких чинників «наслідок зустрічі» і «психічний стан супротивника», яка дорівнює $P=0,9480$. Деякі ознаки психологічного стану суб'єкта знаходяться в постійній залежності від задуманого їм наслідку зустрічі, так само як наслідок зустрічі залежить від психічного стану злочинця. Обопільний вплив досягає $R=0,1665$. Незначна перевага у чинника «психічний стан супротивника» $R=0,0656-0,0494$. Факторні ознаки знаходяться в такому взаємозв'язку: 1/ стан схвилюваності - 82-85%; ситуація закінчувалася з позитивним наслідком; 2/ стан розгубленості, напруженості склали 55-60%; усі ситуації закінчувалися з позитивним наслідком. Необхідно додати, що суб'єкт в одній і тій же ситуації може знаходитися у різноманітному стані.

Проте агресивність сполучається по-різному із зазначеними ознаками. При підвищеному ступені агресивності суб'єкта співробітник стає рішучим. Агресивність виявляється на початку ситуації як відповідь на появу або дії співробітника. Переважними в його стані ознаками є нерішучість, схвилюваність, напруженість.

Модельно ситуаційна настанова↓

для досягнення позитивного наслідку, поведінку краще організувати в таким

чином: прояв рішучості із самого початку ситуації - визначення стану злочинця, - врахування засобу нападу, - врахування збиваючих дій, - своєчасної реакції на дії супротивника і виконання випереджувальних дій.

Достовірність взаємозалежності двох чинників «наслідок зустрічі» і «вид злочину» досягає показника $R=0,5312$. Визначений результат залежить від виду злочинного діяння. Взаємозалежність існує в 53-55% ситуацій. Обопільний вплив двох чинників знаходиться в межах $R=0,1010$. Вплив один на другий майже рівнозначний. Трохи сильніше впливає чинник «вид злочину» $R=0,0360-0,0273$. Даний чинник є пріоритетним серед взаємопов'язаних ознак. Перевага цього чинника полягає в тому, що співробітники не завжди зіштовхуються з правопорушниками в момент вчинення ними злочину. Протидія з їх сторони - непокора - відноситься до одного з видів злочину. У передбаченій ситуації існує можливість спланувати дії щодо результату зустрічі і цим впливати на ступінь тяжкості злочину. На підставі наслідків статистичного аналізу спряженості факторних ознак взаємозв'язок між видом злочину і наслідком визначилися в такому порядку: 1/ крадіжка - 75-80% ситуації розв'язалися з позитивним наслідком; 2/ пограбування - 70% з позитивним наслідком; хуліганство - 55-60%, здирство -70%, крадіж транспорту « 60% із позитивним наслідком.

Співробітники з самого початку контролюють потенційного правопорушника непомітно для нього. Такі умови створюють перевагу для них. Хулігани ж і здирники діють більш мобільно. Злочинне діяння відбувається за часом швидко. Супротивник до моменту появи співробітників встигає сховатися.

Ступінь якісного стану співробітника впливає на подальший хід розвитку ситуації. Якщо суб'єкт встигає зреагувати раніше, ніж співробітник визначити злочин без активних наступних дій з їхньої сторони, то перевага зберігається за ним. Він володіє ситуацією. Виявлені їм на початку ситуації схвильованість, розгубленість, напруженість замінюються рішучістю.

Модельно ситуаційна настанова↓

ефективність взаємозв'язку факторних ознак зростає, якщо дії починаються з визначення виду злочину, врахування засобів нападу, рішучості в діях з початку виникнення ситуації, випередження в позиції і діях, правильного сприйняття збиваючих дій впливів, і наявності навичок в умінні відбити нападаючі дії.

Недостатньо високий показник має взаємозалежність чинників «наслідок зустрічі», «вид засобу нападу», достовірність якої знаходиться в межах $R=0,3995$. Взаємозалежність спостерігається в тих випадках, коли вид засобів, що використовуються супротивником для нападу, призводить до певного наслідку і навпаки. Збіг має місце в 35-40% ситуацій. Проте між ними існує міцний обопільний вплив - $R=0,3002$.

Розмаїтість засобів нападу впливає на чинник «наслідок зустрічі» $R=0,1245-0,0965$.

Статистичний аналіз факторних ознак показує, що в більшості ситуацій використовується ніж. Закінчувалися вони в 85% із позитивним наслідком. При нападі: кулаком - 50%, із рушницею -/довгоствольна вогнепальна зброя/ - у 65%, із сокирою або палицею - 40%, - ситуації закінчувалися з позитивним наслідком.

Застосування виду зброї в кількісному і якісному відношенні взаємопов'язано із видом злочину. Найчастіше, при переслідуванні правопорушник завдає удару з розвороту за ходом руху. Напад сокирою, палицею по кількості випадків не часте явище. Проте в більшості ситуацій наслідок

зустрічі негативний. Нерозважливність, слабе врахування збиваючих дій, психічного стану, супротивника, власні сумніви призводять співробітників до такого наслідку.

Модельно ситуаційна настанова↓

позитивний наслідок залежить від правильного розуміння взаємозв'язку між факторними ознаками та упорядкуванням дій співробітників, як-от: визначити засіб і спосіб нападу; відповідний виду злочину, - вміти впливати на супротивника на відстані, - виконувати випереджувальні дії, - відбивати напади ножом, кулаком, сокирою /палицею/ за ходом руху, - враховувати вплив збиваючих дій, і використовувати колективний метод впливу.

Основу моделі формування рухової поведінки співробітника щодо наслідку поєдинку співробітника з правопорушником у передбачених ситуаціях складають три направляючі чинники: попередження збиваючих дій, психічний стан співробітника; вплив на стан супротивника.

Співробітник у передбаченій ситуації повинен враховувати можливість появи перешкод і будувати дії у різноманітних варіантах. Проявити рішучість від початку до кінця ситуації. Перевагу, отриману на початку у виді пригніченого стану порушника /схвильованість, розгубленість, напруженість/, варто закріпити рішучими діями. Контроль над поведінкою супротивника захистить від непередбачених дій. Вміння діяти в темний час доби на близькій відстані із супротивником сприяє зберіганню стійкого стану співробітника. Врахувати можливе використання певного виду зброї, а також емоційний стан правопорушника і ступінь небезпеки злочину. Необхідно враховувати умови, сприятливі для застосування певного виду зброї. Потрібно підвищити пильність. Щоб не порушувати взаємозв'язку між перерахованими чинниками, необхідно мати тривку навичку захисних дій від нападу кулаком, палицею, пістолетом. Умовою для зниження небезпеки, підвищення рішучості, компенсації наявних недоліків у захисних діях є колективна взаємодія співробітників по попередженню дій супротивника.

Дещо інакше укладаються взаємозв'язки і впливаючі значення факторних ознак, у раптово виникаючих ситуаціях.

Умови зустрічі, наявність агресивного правопорушника, непередбачуваність його дії і ряд інших збиваючих ознак впливають на співробітника. У 100% ситуацій відзначається взаємна залежність між наслідком поєдинку і наявністю в ситуації збиваючих дій. Достовірність має найбільше високий показник залежності $P=1,0000$. Обопільний вплив чинників високий / $R=0,2207$ /. Чинник «вплив збиваючих дій», домінує в цьому / $R=0,0984-0,0730$ /. Співробітник намагається вийти із ситуації з позитивним наслідком, не потрапити під вплив збиваючих дій. У ряді ситуацій він ухиляється від небезпеки, що виникла /можливо/, не намагається затримати правопорушника або локалізувати небезпечне діяння.

Аналіз дозволив отримати взаємозв'язок таких ознак: 1/ у 25% ситуацій не зафіксовано збиваючих дій; 20% з них мали позитивний наслідок; 2/ нерозважливність співробітників /як збиваюча ознака/, призводить до негативного наслідку; 3/ при прояві сумнівів, а також в умовах темноти, велика частина ситуацій закінчувалися негативно.

Від того, в якому якісному стані знаходиться супротивник і співробітник, залежить наслідок ситуації. Свідченням цьому є висока

достовірність взаємозалежності двох чинників $P=0,9999$. Інтерес являє взаємозв'язок ознак, що ототожнюють позитивні наслідки ситуацій і якісний при цьому стан супротивника. Наслідок поєдинку є «продуктом» протидії зазначених чинників. Несподівана ситуація накладає свій відбиток на стан супротивника. Проте, коли відзначається тривале спілкування із співробітником, суб'єкт одержує можливість оцінити обстановку і, якщо виникає відчуття безвихідності, у стані правопорушника відбуваються зміни, що призводять його до вчинення небезпечного діяння. Нестійкий, що коливається, стан супротивника виявляється на початку ситуації, внаслідок несподіваної сутички із співробітником. Відзначається обопільний вплив двох чинників $R=0,1154$. Перевага у впливі має чинник «стан співробітника» $R=0,0701-0,0502$. Будь-який наслідок ситуації не на користь правопорушника, який викликає швидкоплинність і неточність його рухів.

Факторні ознаки розподілилися в такому порядку: 1/ злочинець на початку розгублений, потім переходить до рішучих дій. Ситуації в основному закінчуються негативно; 2/ супротивник знаходиться у стані схвильованості в 60% ситуацій, що закінчуються з позитивним наслідком; 3/ у 50% ситуацій злочинець спокійний. Наслідок негативний.

Достовірність взаємозалежності з чинником «вид засобу нападу» досягає $P=0,9700$. Наявність засобів нападу не завжди визначає однозначно наслідок поєдинку. Для того, щоб досягти своєї мети - схватитися, супротивник найчастіше використовує засіб як погрозу для нападу. Інтерес являють види засобів нападу, ступінь погрози, що не дозволили співробітнику вступити в єдиноборство. Ступінь впливу двох чинників знаходиться в межах $R=0,0700$. Незначна перевага у впливі має чинник «вид засобу нападу» $R=0,0310-0,0219$.

Взаємозв'язок ознак має таку послідовність: 1/ при наявності ножу у злочинця 50% ситуацій закінчуються з негативним наслідком; 2/ при наявності палиці, сокири й ін. ситуації закінчувалися в більшості позитивно; 3/ при наявності вогнепальної зброї наслідок у 60-70% позитивний. Співробітник адекватно діє проти озброєного супротивника, застосовуючи вогнепальну зброю. Стан співробітника знаходиться в такій же залежності, що і стан супротивник. Початок і несподівана ситуація призводить їх в один стан. Швидкість переходу за часом в інший якісний стан відіграє істотну роль на кінцевий результат. Достовірність взаємозалежності двох чинників дорівнює $P=0,9589$. Впливають чинники один на інший в однаковій мірі $R=0,0300-0,0208$. Співробітник не в змозі прогнозувати кінцевий наслідок. Зазнаючи небезпеки, він пасивний у прийнятті рішень, виборі дій.

Основними факторними ознаками, що склали взаємозв'язок, є: 1/ наявність у співробітників напруженого стану, що позитивно впливає на результат ситуації; 2/ непевність - у 50% ситуацій призводили до негативного наслідку; 3/ повільність - усе 100% ситуацій мали негативний наслідок; 4/ рішучість - 70% ситуацій закінчувалися успішно.

Кластерний аналіз дозволив упорядкувати структурний взаємозв'язок чинників. Кожна ланка взаємозалежних чинників, складає певну закономірність побудови рухової та поведінкової характеристик співробітника і супротивника в умовах несподіваних ситуацій.

Нерозважливість співробітників і слабка їх адаптованість до дій в

умовах темряви є одним з основних чинників, що впливають на наслідок ситуації. До основних причин варто віднести стан пригніченості співробітників і їх слабкий рівень підготовленості. Зустріч розглядається в рівних умовах. Момент несподіваності в однаковому ступені впливає на представників протиборчих сторін. Проте перехід до рішучих дій у супротивника відбувається швидше. Співробітник включається за фактом дій супротивника. Він знаходиться під впливом двох чинників - несподіваності і рішучості правопорушника.

Модельна ситуаційна настанова↓

взаємозв'язок із чинниками доцільно розглядати в такому порядку: оцінка своїх можливостей, перехід у рішучий стан з моменту зустрічі із супротивником, визначення виду засобів для нападу; зробити вибір дій, враховувати вид злочину і характерні риси супротивника, його схильність до агресивності.

На момент виникнення ситуації стан суб'єкта на перших секундах відрізняється розгубленістю. Потім він швидко переходить у стан рішучості. Закінчуються ситуації здебільшого негативно. З позитивним наслідком вони закінчуються, коли супротивник знаходиться в стані схвильованості. Перебування в такому стані варто розвинути.

До основних засобів нападу відноситься ніж, кулак, палиця. Удар кулаком виконується без спеціальної підготовки. Виконанню удару ножом передують ряд підготовчих рухів /дістати, виконати захоплення, короткий замах/. Супротивник вдається до тактичних прийомів, щоб співробітник не зміг проконтролювати напад, що готується, /удар/.

У 85% ситуацій зафіксований взаємозв'язок чинника «наслідок зустрічі» і «вид злочинного діяння» $R=0,8465/$. Найчастіше дії, що передують розвитку ситуації, починаються з з'ясування особистості, уточнень, прохань та вимог. На даний момент злочинних діянь за фактом не відзначається. Перехід до агресивних дій відбувається різко, зненацька, де наслідок ситуації є наслідком поєдинку, але не виду злочину, скоєного раніше. Деяка закономірність існує в діях правопорушників, що чинять різноманітні злочини. Ступінь обопільного впливу знаходиться в межах $R=0,0554$. Переважний вплив має чинник «вид злочинного діяння» $R=0,0218-0,0159/$. У більшості ситуацій співробітники мають поверхневу інформацію про правопорушника. Користуючись цим, супротивник на початку підкоряється, доказує свою невинність. Потім ситуація різко змінюється, переходить у поєдинок, де перевага залишається за супротивником. Небезпека, що виникла, для співробітника вважається несподіваною.

Аналіз таблиці спряженості дозволив виявити взаємозв'язок ознак даних чинників: 1/ у 55% ситуацій /при з'ясуванні про особистість, хуліганство/ відзначається позитивний наслідок; 2/ в інших 45% ситуацій ті ж самі діяння призводять до негативного наслідку; 3/ із негативним наслідком закінчуються ситуації при крадіжках, пограбуваннях, крадіжках автотранспорту.

Там, де була виявлена непевність, особливо повільність, наслідок її негативний.

Модельно ситуаційна настанова↓

взаємозв'язок факторних ознак щодо виду злочину доцільно розглядати в такому порядку: враховувати злочин, визначити схильність до агресивності, розрахувати свої можливості у фізичному та психологічному плані, визначення виду засобів для нападу, врахувати позиційне розташування його партнерів, ввійти в стан

рішучості раніше супротивника, призвести супротивника до стану схвильованості, непевності. Після проведених дій приступити до з'ясування ступеня злочинного діяння.

Модель формування дій щодо наслідку поєдинку із супротивником може скласти основу методики підготовки співробітників в умовах раптово виникаючих ситуацій.

Насамперед, співробітник повинен мати порівняльне уявлення про свій рівень підготовленості. Мати здатність переборювати протидії в реальних умовах. Підготовлений співробітник здатен дати оцінку діям правопорушника. Попадаючи в ситуацію, він у першу чергу оцінює свої можливості щодо ступеня погрози або небезпеки, що виникла. Необхідно враховувати, що несподівана сутичка з робітником правоохоронних органів у такому ж ступені впливає на стан правопорушника. У перші секунди він розгублений, схвильований. Потрібно розвивати цей стан. Цьому сприяє впевнений зовнішній вигляд, вимогливість, рішучість у діях /помірковано/. В протилежному випадку супротивник після короткої розгубленості переходить у рішучий стан. Перед ним два варіанти вибору: зробити напад або спробувати сховатися. Співробітник, помічаючи ці зміни, повинен бути готовим до захисних дій. Агресивність правопорушника оцінюється по емоціях і зовнішніх ознаках. Щоб своєчасно прийняти захисні міри або діяти з випередженням, потрібно постійно контролювати дії супротивника. У моментах несподіваного нападу реагувати доцільно відходом із лінії атаки за допомогою пересування /вбік, назад і т.ін./. Дана дія буде ефективною, якщо заздалегідь /перед нападаючим прямуюванням/ зафіксувати наявний в супротивника засіб для нападу, а також засіб захоплення зброї. По жестах, підготовчим рухах можна прогнозувати наміри супротивника. Тому що співробітники в умовах темряви найчастіше діють нерішуче, потрібно їх підготовку, моделювання ситуацій, відпрацювання прийомів проводити в ідентичних умовах. Необхідно орієнтуватися в темряві, своєчасно реагувати на дії супротивника і не менш важливо входити в стан рішучості швидше, ніж супротивник. У період переслідування супротивник найчастіше нападає з розвороту. Навичка маневрування і відходу від ударів у безпечну сторону для виконання випереджувальної дії, гарантує успішний наслідок у поєдинку із супротивником. Необхідно врахувати, що злочинець найчастіше нападає при з'ясуванні особистості. Тільки переконавшись у власній безпеці /позиція, умови обстановки і т.ін./, перевазі в діях, співробітник повинен приступити до з'ясування ступеня злочину, що чиниться, /або особистості/.

Література

- 1. Гадышев В.А. Принципы разработки и использования автоматизированной системы для исследования социально-экономических процессов в деятельности органов внутренних дел /на примере МВД Украины/: Автореф. дис. докт. техн. наук. – К., – 1992.*

Надійшла до редакції 21.08.2001р.